

EDUSKUNTA
Valtiovarainvaliokunta
Maatalousjaosto

Asia: HE 30/2015 Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 talousarvioksi

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua vuoden 2016 talousarvioesityksestä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Maatiloilla eletään Euroopan Unioniin jäsenyyssajan pahinta maksuvalmius- ja kannattavuuskriisiä. Vuoden 2014 maataloustulon on ennustettu puolittuvan noin 300 miljoonaan euroon. Vuodelle 2015 maataloustuloa todennäköisesti kerry lainkaan. Ennakkoarvioiden mukaan vuonna 2015 vaikein tilanne on sika- ja viljailoilla.

Kannattavuuden heikentymiseen on monta syytä. Maataloustuotemarkkinat ovat häiriötilassa. Ongelma koskee koko Eurooppaa. Venäjän elintarvikkeiden tuontikielto kerrannaisvaikutuksineen, EU:n säätelijärjestelmien poistuminen ja yleinen ostovoiman heikentyminen ovat johtaneet yltärintaan ja sen myötä maataloustuotteiden hintojen laskuun. Maailmanmarkkinatilanteen elpymiseen ei ole näköpiirissä nopeaa ratkaisua.

Maatalouspolitiikan uudistuksesta aiheutunut tukimaksatusten siirtyminen ja tuen vastikkeellisuuden lisääntyminen syventää tilojen maksuvalmiusongelmia. Ohjelmakauden vaihteeseen liittyvä epävarmuus ja tukijärjestelmien ehtojen muuttaminen on vaikeuttanut maatalousyrittäjien jaksamista. Maksatusaikataulut vakiintunevat vuonna 2016, mutta vuodelle 2015 aikataulujen muutoksesta on aiheutunut vakavia maksuvalmiusongelmia.

Vuoden 2015 vaikeat sääolosuhteet johtanevat ennätyksellisiin suuriin satovahinkoihin. Poikkeuksena aiempaan kasvukauden 2015 sadossa tulee olemaan suuria alueellisia vaihteluja. Vuonna 2016 tämä tulee näkymään etenkin kotieläintilojen kustannuksia lisäävänä. Tilan oma sato ei riitä kotieläinten rehuksi ja rehukustannukset nousevat.

Yleiskatsaus TAE 2016

On hyvin myönteistä, että hallitus panostaa biotalouteen strategisena painopistealueena. Uusiutuvien luonnonvarojen merkitys lisääntyy tulevaisuudessa. Suomella on hyvä mahdollisuus luoda kasvua ja lisäyötä biotalouteen perustuvissa elinkeinoissa.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta budjettiesitys noudattaa pitkälti hallitusohjelman kirjauksia. MTK on pettynyt, että talousarvioesitykseen sisältyy 3,7 miljoonan leikkaus kansalliseen tukeen (30.20.40). Tuotantosidonnaisia tukia voidaan maksaa EU:n rahoittamana vuonna 2016 noin kaksi miljoonaa euroa vähemmän kuin

vuonna 2015. Tuotantosidonnaisten tukien kokonaisuutta valmisteltaessa sovittiin, että tämä pohjoiselle alueelle kohdentuva alenema kompensoidaan kansallisella tuella. Mahdollisuudet tukiratkaisun tasapainottamiseen heikkenevät, jos kansallisen tuen määrärahaan kohdistuu lisäleikkaus.

Luonnonhaittakorvaukseen (30.20.44) kohdennetaan vuonna 2016 hallitusohjelman mukainen viiden miljoonan euron leikkaus. Leikkaus tulotuesta on erittäin kipeä maatalojen talousnäkymät huomioon ottaen.

Osana biotalouden kärkihankkeita budjettiesityksessä ehdotetaan 14 miljoonan siirtoa maatilatalouden kehittämisrahastoon Makeraan (30.20.61) vuonna 2016. Olemme tyytyväisiä, että maatilatalouden kehittämisrahastoa pääomitetaan. Maatalouden heikko kannattavuus on lisännyt lopettavien maatilayritysten määrää ja kiihdyttänyt rakennekehitystä. Viimeisimmän investointitukikierroksen perusteella investointihalukkuus on vähentynyt, koska nykyisellä maatalouden kannattavuudella ei investointeja uskalleta tai pystytäkään tekemään. Makera on myös tärkeä sektorin tutkimusrahoituksen rahoituslähde. Hallitusohjelman tavoitteiden saavuttaminen edellyttää riittävää tutkimusrahoitusta.

Hallitusohjelman mukainen panostus tiestön korjausvelan kasvun pysäyttämiseen tukee biotalouden kasvumahdollisuuksia. MTK pitää tärkeänä, että määrärahaa kohdennetaan myös alemmanasteisen tieverkon korjaukseen.

Maatilayritysten lomituspalveluihin kohdistuvat leikkaukset heikentävät merkittävästi yrittäjien työssä jaksamista. Lomitusjärjestelmä on elintärkeä kotieläinyrittäjille, jotka ovat seitsemän päivää viikossa sidoksissa eläinten hoitotyöhön.

Helsingissä 1.10.2015

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Minna-Mari Kaila
Maatalousjohtaja